

17 września obchodziliśmy Światowy Dzień Sybiraka. W Toruniu główne uroczystości odbyły się 19 września 2025 roku przy pomniku pamięci, który znajduje się na terenie VI Liceum Ogólnokształcącego im. Zesłańców Sybiru.

Pomnik poświęcony pamięci Polaków zesłanych na Sybir w czasie II wojny światowej przy VI Liceum Ogólnokształcącym został odsłonięty w 2016 roku. Projekt pomnika opracował mgr inż. arch. Adam Kołodziej. Został on wykonany z granitu strzegomskiego. Przedstawia bryłę w kształcie prostopadłościanu o wymiarach: długość 120 cm, szerokość 30 cm, wysokość 240 cm. Składają się na nią dwie płaszczyzny o wysokości 120 cm. Górna część polerowana – symbolizuje Rzeczpospolitą – Ojczyznę. Pięć otworów, to symbol pustki powstałej w społeczeństwie polskim po dokonaniu pięciu deportacji Polaków w czasie II wojny światowej. Prosta linia oddzielająca obie płaszczyzny to horyzont za którym, daleko znajduje się utracony dom rodzinny. Dolna część pozostająca bez obróbki, surowa to ZSRR, kraj zesłania, miejsce obce, nieprzyjazne Zesłańcom. Jakby w odbiciu lustrzanym wtłoczone w te trudne warunki pięć grup Polaków-Zesłańców oderwanych od kraju, oddzielonych od siebie, pozostawionych samym sobie. U

podnóża pomnika znajduje się mała płyta z napisem „Zesłańcy Sybiru”.

*- Wiemy, że pierwsza i najbardziej masowa deportacja, objęła w lutym 1940 roku około 140 tys. osób. Kolejne miesiące przyniosły następne fale. Objęły one wszystkich, którzy mogli na Kresach Wschodnich ocalić polskość: ziemiaństwo, osadników wojskowych, leśników, urzędników państwowych i kolejarzy, nauczycieli, policjantów, działaczy politycznych. W toruńskim środowisku sybirackim przechowujemy też świadectwo deportacji powojennych. Mieszkańcy Torunia i okolic, w tym z Golubia-Dobrzynia czy Lisewa, byli wówczas masowo aresztowani i wysyłani do obozów NKWD w Sowieckiej Rosji. Pamiętamy dziś o każdym z nich: znanym z nazwiska lub zaginionym - **podkreślał Prezydent Miasta Torunia Paweł Gulewski.***

Uroczystość związana z Dniem Sybiraka była też okazją do wręczenia przez toruński Oddział Związku Sybiraków odznaczeń i medali. Nie zabrakło też okolicznościowej wystawy pn. „Sybiracy wczoraj i dziś”.

W wydarzeniu wzięli udział radni z Marcinem Czyżniewskim, wiceprzewodniczącym Rady Miasta Torunia na czele.

Światowy Dzień Sybiraka, obchodzony w rocznicę sowieckiego ataku na Polskę 17 września 1939 r., upamiętnia tragiczne losy tysięcy Polaków wywiezionych po wybuchu II wojny światowej w odludne rejony Rosji. W surowych, nieludzkich warunkach dalekiej Syberii wielu z nich zmarło, a ci, którym udało się przetrwać i powrócić do kraju, przypląciło lata zesłania utratą zdrowia i tragicznymi wspomnieniami. Przez lata peerelowskiej propagandy próbowano zatrzeć pamięć o Sybirakach. Dopiero w latach 90-tych, po przemianach ustrojowych w Polsce, zesłańcy i ich potomkowie zaczęli obchodzić 17 września jako swoje święto, a w 2013 roku Sejm Rzeczypospolitej Polskiej ustanowił oficjalnie 17 września Dniem Sybiraka.

fot. © UMT 2025, autor: Wojtek Szabelski, licencja: CC BY-NC 4.0

- [Go back](#)
- [Share on: X](#)
- [Share on: FB](#)
- [Print](#)
- [PDF](#)